

ŠVIETIMO
IR MOKSLO
MINISTERIJA

UGDYMO
PLĖTOTĖS
CENTRAS

LIETUVOS RESPUBLIKOS
SVEIKATOS APSAUGOS MINISTERIJA

SVEIKATOS IR LYTIŠKUMO UGDYMO BEI RENGIMO ŠEIMAI BENDROSIOS PROGRAMOS (TOLIAU – SLURŠ BENDROJI PROGRAMA) ĮGYVENDINIMAS

Refleksija: *Kas padaryta per metus?*

2018-12-20

Tikslas

---

*Mikalojus Konstantinas Čiurlionis
„MANO KELIAS“ (1904)*

- ▶ Aptarti mokyklose vykdomos Sveikatos ir lytiškumo ugdymo bei rengimo šeimai bendrosios programos (SLURŠ) iššūkius ir **priimti sprendimus dėl tolesnio dviejų sektorių bendradarbiavimo, teikiant pagalbą mokykloms.**

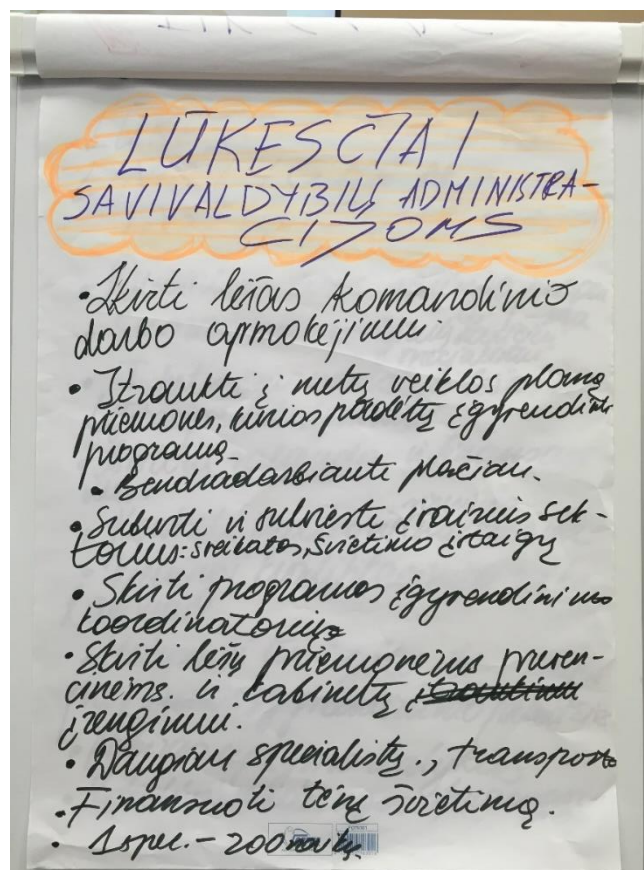
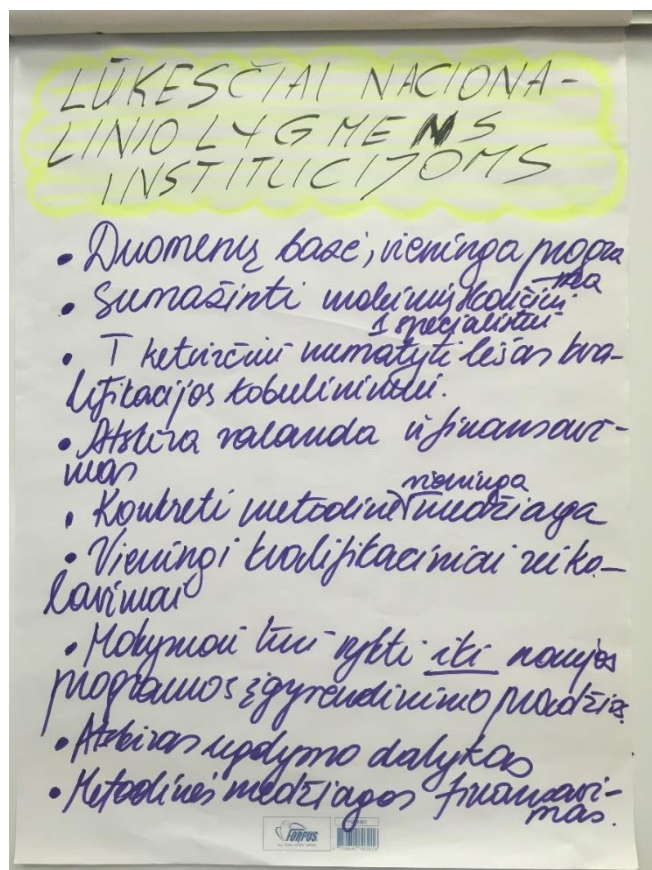
Moderuoja:

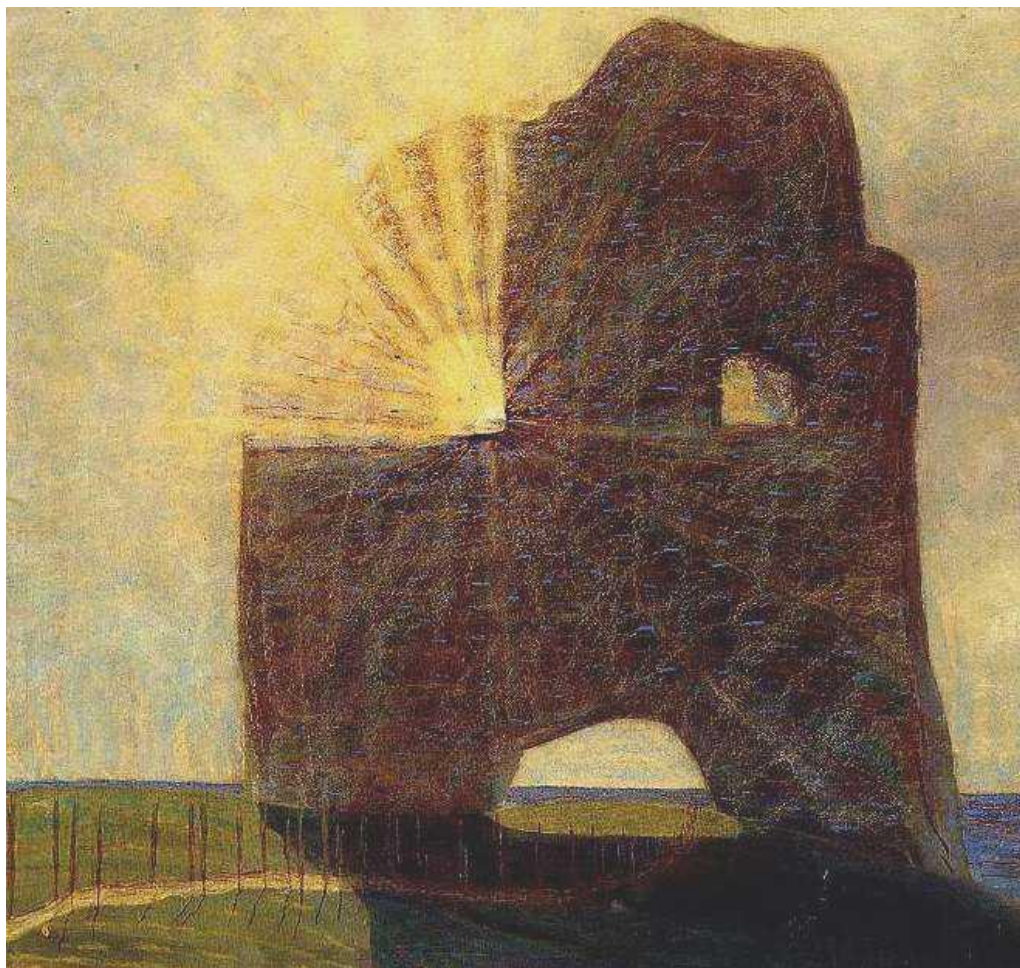
- ▶ Dr. Rita Sketerskienė, Sveikatos apsaugos ministerija
  - ▶ Dalia Švelnienė, Švietimo ir mokslo ministerija
-

2017 spalio 24 d. susitarimai (1)

Tikslas: aptarti bendradarbiavimo galimybes ir būdus, teikti efektyvią pagalbą Lietuvos mokykloms, įgyvendinant SLURŠ bendrąją programą, įsivertinti savo ir kitų pasirengimą dirbti komandoje

Mikalojus Konstantinas Čiurlionis „PRAEITIS“ (1907)

Šarūnas Gerulaitis, Ugdymo plėtotės centro Socialinių mokslų, dorinio ugdymo ir kūno kultūros poskyrio vedėjas

Kvalifikacijos tobulino programos

- ▶ Peržiūrėtos Bendrojo ugdymo mokytojų kvalifikacijos tobulinimo programos, atliepančios Sveikatos ir lytiškumo ugdymo bei rengimo šeimai bendrąją programą.
- ▶ Įgyvendinat ŠMM koordinuojamą „Erazmus“ + KA3 projektą „*Mokymasis būti*“ (angl. *Learning to be*) bus parengtas mokinių socialinių emocinių kompetencijų vertinimo modelis ir įrankiai (projekto partneriai Suomija, Slovėnija, Latvija, Ispanija, Italija, Portugalija)
<https://lvjc.lt/learning-be/>

Papildyti Mokinių, vykdančių bendrųjų ugdymo programų, veiklos kokybės vertinimo rodikliai

---

▶ SLURŠ įgyvendinimo rodikliai

Rodikliai ir vertinimo instrumentai pagal programos sritis ir klases

Konferencija „Sveikatos ugdymo aktualijos: mokslininkai – mokykloms“,

---

► 2018 m. rugsėjo 14 d., kurioje skaityti pranešimai:

1. **„Sveikatos ir lytiškumo ugdymo bei pasirengimo šeimai bendrosios programos turinys ir įgyvendinimo galimybės“**, prof. dr. Natalja Fatkulina, Vilniaus universitetas.
  2. **„Aplinkos veiksnių įtaka žmogaus embrionui ir vaisiui“**, prof. dr. Algirdas Utkus, Vilniaus universitetas.
  3. **„Mokinių su sveikata susijęs fizinis pajėgumas“**, prof. dr. Arūnas Emeljanovas, Lietuvos sporto universitetas.
  4. **„Mityba ir mitybos įpročiai: mitai ir mokslu grįsta realybė“**, prof. dr. Rimantas Stukas, Vilniaus universitetas.
  5. **„Šeimos sveikata ir susiję veiksniai“**, prof. dr. Vytautas Kasiulevičius, Rima Kavalnienė, Vilniaus universitetas.
  6. **„Lytiškumo ugdymas“**, prof. dr. Žana Bumbulienė, Vilniaus universitetas.
  7. **„Psichinė sveikata ir susiję veiksniai“**, prof. dr. Sigita Lesinskienė, Vilniaus universitetas.
  8. **„Socialinių ir emocinių įgūdžių ugdymas mokykloje“**, dr. Daiva Šukytė, tarptautinės socialinio ir emocinio ugdymo programos LIONS QUEST instruktore.
-

Metodiniai leidiniai

- ▶ *„Patarimai mokytojui: lytiškumo ugdymas ir rengimas šeimai pradinėse klasėse“*. Ši metodinė priemonė sudaryta atsižvelgiant į siektinus Sveikatos ir lytiškumo ugdymo bei rengimo šeimai bendrosios programos rezultatus, t. y. orientuota į pageidaujamus mokinių, baigiančių 2-ąją ir 4-ąją klases, pasiekimus
  - ▶ [file:///C:/Users/OptiPlex/Downloads/Patarimai%20mokytojams_Lytiskumo%20ugdymas%20ir%20rengimas%20%C5%AEimai_2017-12-23%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/OptiPlex/Downloads/Patarimai%20mokytojams_Lytiskumo%20ugdymas%20ir%20rengimas%20%C5%AEimai_2017-12-23%20(1).pdf), baigiančių 2-ąją ir 4-ąją klases, pasiekimus.
  - ▶ Baigiama rengti 5 -10 kl. metodinė priemonė: *Lytiškumo ugdymas ir rengimas šeimai paauglystėje (patarimai mokytojui)*
-

Pagrindinio ugdymo mokinių sveikatos, lytiškumo ir rengimo šeimai ugdymo pasiekimai, jų vertinimo kriterijai, įgyvendinimo būdai ir priemonės

► [file:///C:/Users/OptiPlex/Downloads/SLURS-compressed-1%20\(2\).pdf](file:///C:/Users/OptiPlex/Downloads/SLURS-compressed-1%20(2).pdf)

PAGRINDINIO UGDYMO MOKINIŲ SVEIKATOS, LYTIŠKUMO IR RENGIMO ŠEIMAI UGDYMO PASIEKIMAI, JŲ VERTINIMO KRITERIJAI, ĮGYVENDINIMO BŪDAI IR PRIEMONĖS

Skirta bendrojo ugdymo mokyklos administracijai, dorinio ugdymo, gamtamokslinio ugdymo, kalbinio ir literatūrinio ugdymo, technologijų, informacinių technologijų, kūno kultūros ir kitų dalykų mokytojams, kitiems specialistams, integruojantiems sveikatos, lytiškumo ugdymo bei rengimo šeimai gebėjimų ugdymą į 5–6, 7–8 ir 9–10 (I–II gimnazijos) klasių dalykų ugdymo turinį ir kitas veiklas.

SVEIKATOS, LYTIŠKUMO UGDYMO BEI RENGIMO ŠEIMAI MOKINIŲ PASIEKIMAI

Šioje dalyje apibendrintai aprašomi sveikatos, lytiškumo ugdymo bei rengimo šeimai mokinių pasiekimai 5–6, 7–8 ir 9–10 (I–II gimnazijos) klasėse. Tai bendras sveikatos, lytiškumo ugdymo bei rengimo šeimai ugdymo rezultatas, kurio turėtų siekti mokytojai, integruodami sveikatos, lytiškumo ugdymą bei rengimą šeimai į atskirų dalykų ugdymo turinį, organizuodami atskiras pamokas ar kitas veiklas, skirtas sveikatai, lytiškumui ugdyti bei rengti šeimai.

TIKSLAS:

mokinio dvasinė, fizinė, psichinė ir socialinė gerovė bei sėkmingas veikimas darbo, tarpasmeninių santykių ir šeimos srityse.

REZULTATAS:

mokinys, įgijęs visumines sveikatos ir lytiškumo sampratas, išsiugdo sveikatai naudingas nuostatas ir gebėjimus, įgūdžius, įpročius, renkasi sveiką gyvenimo būdą, atsakingai lytiškai elgiasi, gerbia savo ir kito asmens orumą, kuria ir palaiko darnius bei brandžius tarpasmeninius santykius.

5-6 KLASĖS MOKINYS

- Pripažįsta sveikatą kaip vertybę.
- Tausoja ir stiprina savo ir kitų sveikatą.
- Pripažįsta santuokos, šeimos vertingumą.
- Siekia būti stiprus, koordinuotas, lankstus, gerai valdyti savo kūną.
- Rūpinasi savo laikysena, grūdina.
- Be reikalo nerizikuoja.
- Laikosi pagrindinių sveikos mitybos principų ir taisyklių.
- Renkasi sveikus maisto produktus, atsižvelgdamas į jų naudingumą savo sveikatai.
- Laikosi miego, mokymosi ir laisvalaikio ritmo,

7-8 KLASĖS MOKINYS

- Pripažįsta sveikatą kaip vertybę.
- Siekia būti aktyvus, sąžiningas ir atsakingas, tausoja ir stiprina savo ir kitų sveikatą.
- Siekia tausoti ir stiprinti darną šeimoje.
- Siekia būti stiprus, koordinuotas, lankstus, gerai valdyti savo kūną.
- Rūpinasi savo laikysena.
- Taisyklingai kvėpuoja, grūdina.
- Be reikalo nerizikuoja.
- Sveikai maitinasi.
- Renkasi sveikus maisto produktus, atsižvelgdamas į jų naudingumą savo sveikatai.

9–10 (I–II GIMNAZIJOS) KLASĖS MOKINYS

- Pripažįsta sveikatą kaip vertybę.
- Tausoja ir stiprina savo, šeimos ir bendruomenės sveikatą.
- Siekia sąžiningai ir atsakingai kurti šeimą.
- Siekia būti stiprus, koordinuotas, lankstus, gerai valdo savo kūną.
- Improvizuoja, kūrybiškai naudojasi įvairiomis situacijomis judėjimo poreikiams tenkinti.
- Rūpinasi savo laikysena.
- Taisyklingai kvėpuoja, grūdina.
- Yra atsakingas ir be reikalo nerizikuoja.
- Objektyviai vertina siūlomas priemones ir

SLURŠ BENDROSIOS PROGRAMOS ĮGYVENDINIMO MOKYKLOJE GAIRĖS

SVEIKATOS, LYTIŠKUMO UGDYMAS BEI RENGIMAS ŠEIMAI KURIAMAS SUTELKTOMIS MOKYKLOS BENDRUOMENĖS PASTANGOMIS

Sveikatos, lytiškumo ugdymo bei rengimo šeimai bendrosios programos įgyvendinimas grindžiamas sveikatos ugdymo **svarbos supratimu** ir mokyklos bendruomenės **sutelktiniu darbu**: vykstant administracijos, mokytojų ir kitų specialistų, mokyklos ir šeimos bendradarbiavimui, bendromis mokyklos ir įvairių sveikatinimo institucijų pastangomis.

SUBURKITE DARBO GRUPE.

ESAMOS (dabartinės situacijos) SITUACIJOS ANALIZĖ.

ĮVERTINKITE, KAIP ŠIUO METU JŪSŲ MOKYKLOJE VYKSTA SVEIKATOS, LYTIŠKUMO UGDYMAS BEI RENGIMAS ŠEIMAI?

Kokios yra stipriosios ir tobulintinos SLURŠ ugdymo pusės jūsų mokykloje?

ĮŠKIRKITE PRIORITETUS.

ĮVERTINKITE TURIMUS ŽMOGIŠKUOSIUS IR MATERIALIUOSIUS IŠTEKLIUS.

Išsiaiškinę esamą situaciją, įvardykite, kas svarbiausia jūsų mokyklai, ugdant sveikatą, sveiką gyvenseną bei rengiant šeimai? Kokia ateities vizija?

01

SUTARKITE, KOKIŲ VEIKSMŲ IMSITĖS TIKSLUI PASIEKTI.

PASIRINKITE MOKYKLAI TINKAMIAUSIUS ĮGYVENDINIMO BŪDUS.

Klausimai, kurie padės pasiręgti įgyvendinimui:

- Kokios veiklos jums padės siekti tikslo?
- Kas už ką bus atsakingas?
- Koks šiame darbe bus mokyklos vadovo vaidmuo?
- Kaip į šį darbą įtraukti mokinius?
- Koks įgyvendinimo būdas jums labiausiai tinka?
- Kokius specialistus, NVO pasitelkti į pagalbą?

02

SUFORMULUOKITE SIEKIAMĄ TIKSLĄ.

03

ĮŠRINKITE SLURŠ BENDROSIOS PROGRAMOS ĮGYVENDINIMO KOORDINATORIŲ.

KOORDINATORIUS:

04

SUBURKITE MOKYTOJŲ.

05

SUKURKITE SVEIKATAI, SVEIKAI GYVENSENAI PALANKIĄ APLINKĄ.

Sudarytos tinkamos sąlygos aktyviai fizinei veiklai, poilsiui ir sveikai mitybai.

Skatinamas sveikatai naudingas elgesys – pozityviai mąstyti, draugiškai bendrauti, tinkamai maitintis, judėti, taip pat pailsėti, atsipalaiduoti ir kt.

Užtikrinamas emocinis saugumas ir pasitikėjimas: nebijoti dalytis savo patirtimi, emocijomis ir jausmais.

Atvirumas šeimoms, bendruomenėms – įgyvendinimo būdai ir mokinių pasiekimai periodiškai aptariami su tėvais. Bendradarbiaujama su visuomenės sveikatos priežiūros specialistais (blizais).

Teštinumas – sveikatos, lytiškumo ugdymas ir rengimas šeimai turėtų būti tęsiamas ir plėtojamas per neformalųjį švietimą.

06

08

NUMATYKITE SVEIKATOS, LYTIŠKUMO UGDYMO BEI RENGIMO ŠEIMAI BENDROSIOS PROGRAMOS ĮGYVENDINIMO TOBULINIMO ŽINGSNIUS.

07

PERIODIŠKAI ATLIKITE SVEIKATOS, LYTIŠKUMO UGDYMO BEI RENGIMO ŠEIMAI BENDROSIOS PROGRAMOS ĮGYVENDINIMO REFLEKSIJŲ IR ĮSVERTINIMĄ.

KAIP PASISEKĖ?

Iš naujo įvertinkite situaciją, atsakydami į klausimus:

- Kaip pavyko įgyvendinti tikslą?
- Kokia yra mūsų situacija?
- Ar mums reikia daugiau sveikatos, lytiškumo ugdymo bei rengimo šeimai žinių, gebėjimų?

PROGRAMOS (BP) ĮGYVENDINIMO BŪDAI IR PRIEMONĖS

SLURŠ BP integravimas į dalykus ir neformalųjį švietimą

SLURŠ BP integravimas į dalykus + apibendrinamasis kursas (5-6, 7-8 ir 9-10 (I-II gimnazijos) klasėse organizuojamos programos visumą apimančios veiklos, kurios gali būti vykdomos privalomų ar (ir) pasirenkamų pamokų arba (ir) pažintinių dienų metu)

SLURŠ BP integravimas į dalykus + mokyklos modulis (mokyklos prioritetinei sveikatos ugdymo sričiai susikurtas modulis / speciali programa)

Numatoma atskira valanda, skirta SLURŠ BP įgyvendinti (iš pamokų, skirtų mokinio ugdymo(si) poreikiams tenkinti, mokymosi pagalbai teikti)

Kitas, mokyklos pasirengtas būdas

Video reportažai

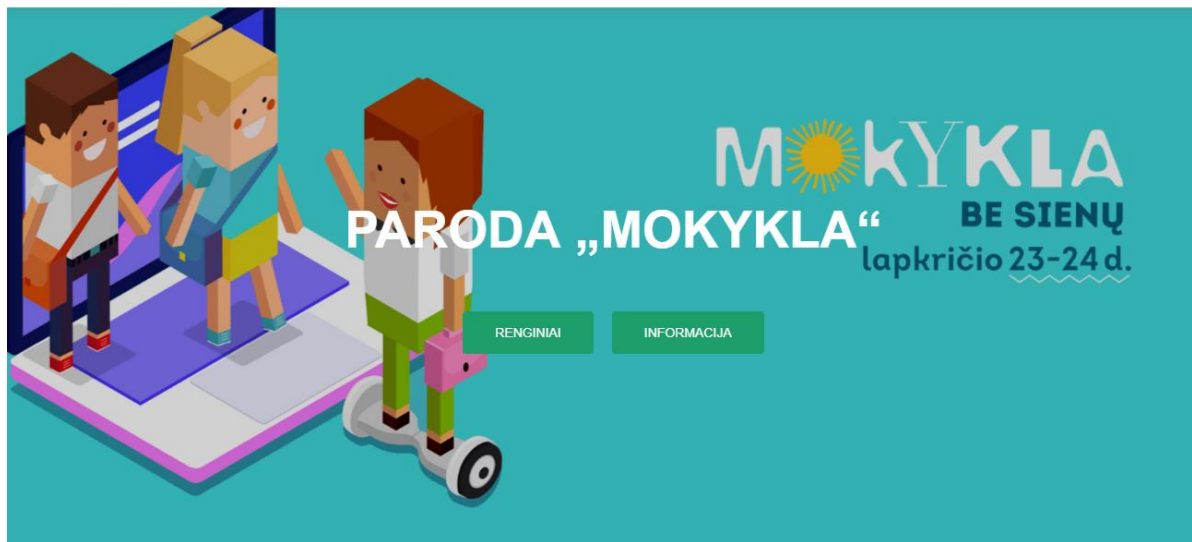

- ▶ Kaip ugdysime mokinių lytiškumą ir rengsime šeimai pradinėje mokykloje?
- ▶ Paauglystės iššūkiai mokykloje: mokytojo, gydytojo ir psichologo įžvalgos
- ▶ Kaišiadorių rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro patirtis įgyvendinant Sveikatos ir lytiškumo ugdymo bei rengimo šeimai bendrąją programą mokyklose.

Diskusija

MOKYKLA

Pradžia Apie Informacija Remejai Kontaktai EN f

Paauglystės laikotarpio ypatumai ir iššūkiai
(Sveikatos ir lytiškumo ugdymo bei rengimo šeimai bendrosios programos kontekste)

Nacionalinės mokyklų vertinimo agentūros duomenys

INFORMACIJA KIEK MOKYKLŲ UGDYMO(SI) APLINKA PALANKI MOKINIŲ FIZINEI, PSICHIKOS, SOCIALINEI SVEIKATAI, LYTIŠKUMO UGDYMIUI BEI RENGIMUI ŠEIMAI

(nagrinėti 2017 ir 2018 metais vertintų mokyklų duomenys)

Išvados

Tyrimais įrodyta, kad mokinių gera savijauta ir sėkmė mokantis priklauso nuo mokyklos socialinio ir pedagoginio mikroklimato, mokyklos partneriško bendradarbiavimo su tėvais, mokyklos ugdymo(si) aplinkos ergonomiškumo. [...]

Norint sukurti palankias sąlygas „Sveikatos, lytiškumo ugdymo bei rengimo šeimai programos“ įgyvendinimui, **mokyklos, atlikdamos įsivertinimą, galėtų įtraukti ir įsivertinti šiuos aspektus:** patirtį integruoto ugdymo(si) srityje, taip pat ar mokyklos ugdymo(si) aplinka palanki mokinių fizinei, psichikos ir socialinei sveikatai, bei esant būtinybei imtis veiksmų.

Ko mes pasimokėme per 2018 metus?

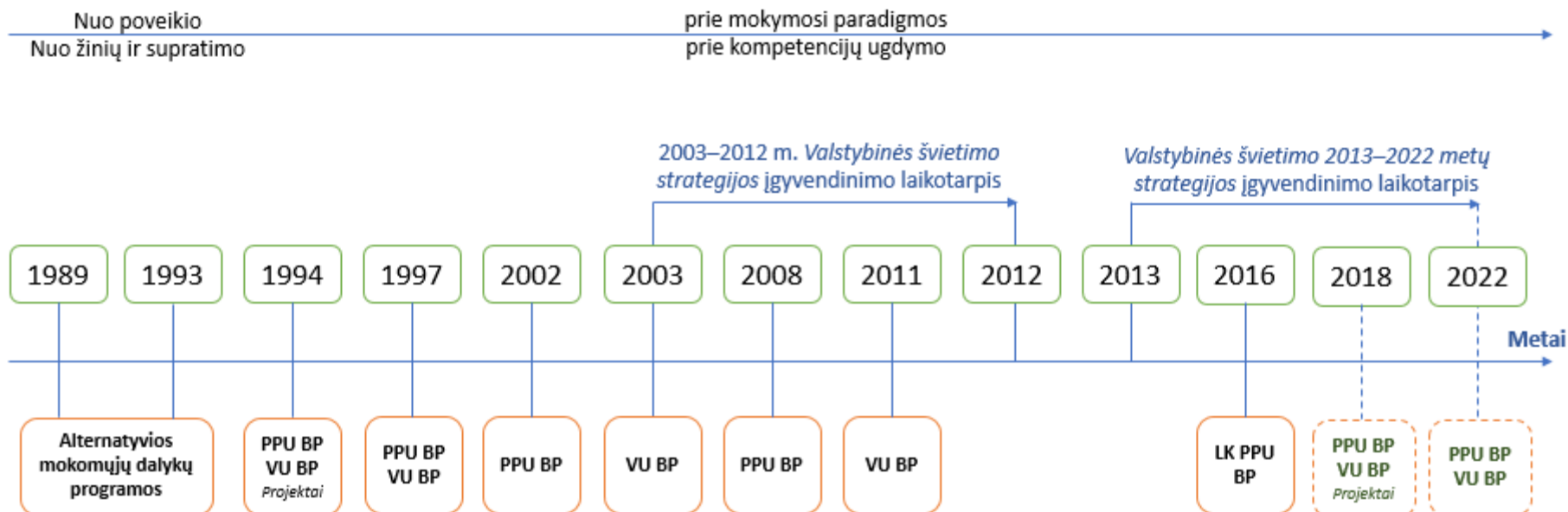

Mikalojus Konstantinas Čiurlionis
„VASAROS SONATA“ (1907)

- ▶ **Metodikos** gausa, pvz., „Rinkis save“
- ▶ PKT programų pasiūla ir jų kokybė
- ▶ Lektoriai ...
- ▶ Vis dar esantis **informacijos** vakuumas ir kritinio mąstymo stoka

Bendrujų programų atnaujinimo chronologinė seka nepriklausomoje Lietuvoje

PPU BP – Pradinio ir pagrindinio ugdymo bendrosios programos

VU BP – Vidurinio ugdymo bendrosios programos

LK PPU BP – Lietuvių kalbos ir literatūros Pradinio ir pagrindinio ugdymo bendrosios programos

BENDRŲJŲ PROGRAMŲ ATNAUJINIMO GAIRIŲ PROJEKTAS (2018-11-20)

Kokie svarbiausi ugdymo turinio atnaujinimo taikiniai?

Bendrujų kompetencijų palyginimas

Eil. nr.	Kompetencijos Europos Sąjungos (ES) dokumentuose	Bendrosios kompetencijos bendrosiose programose (2008) (BP)	Bendrujų kompetencijų ugdymo sritis
1.	Komunikavimas gimtąja kalba	Komunikavimo	Visų mokomųjų dalykų
2.	Komunikavimas užsienio kalba		
3.	Matematinis raštingumas ir pagrindinės gamtos mokslų ir technologijų kompetencijos	Pažinimo	Matematikos, gamtamokslinio ugdymo ir technologijų
4.	Skaitmeninio raštingumo (IKT)	Pažinimo Komunikavimo	Visų mokomųjų dalykų
5.	Mokėjimo mokyti	Mokėjimo mokyti	Visų mokomųjų dalykų
6.	Tarpasmeninė ir pilietinė	Socialinė Asmeninė	Dorinio ugdymo, socialinio ugdymo
7.	Verslumas	Iniciatyvumo ir kūrybingumo	Socialinio ugdymo
8.	Kultūrinė	Iniciatyvumo ir kūrybingumo	Visų mokomųjų dalykų

Ugdymo rezultatams aprašyti siūloma kompetencijas ir raštingumus:

- Gebėjimas pasirūpinti savimi;
- Kūrybingumas;
- Kritinis mąstymas;
- Įsitraukimas ir socialinis atsakingumas;
- Bendradarbiavimas;
- Kalbinis raštingumas;
- Matematinis raštingumas;
- Sveikatos raštingumas;
- Skaitmeninis raštingumas;
- Finansinis raštingumas;
- Informacinis ir medijų raštingumas;
- Gamtamokslis/STEAM raštingumas.

Bendrujų programų atnaujinimo gairių projektą, 2018

Vadovėlių ir kitos mokymosi medžiagos pritaikymo kompetencijoms ugdyti metodinės rekomendacijos

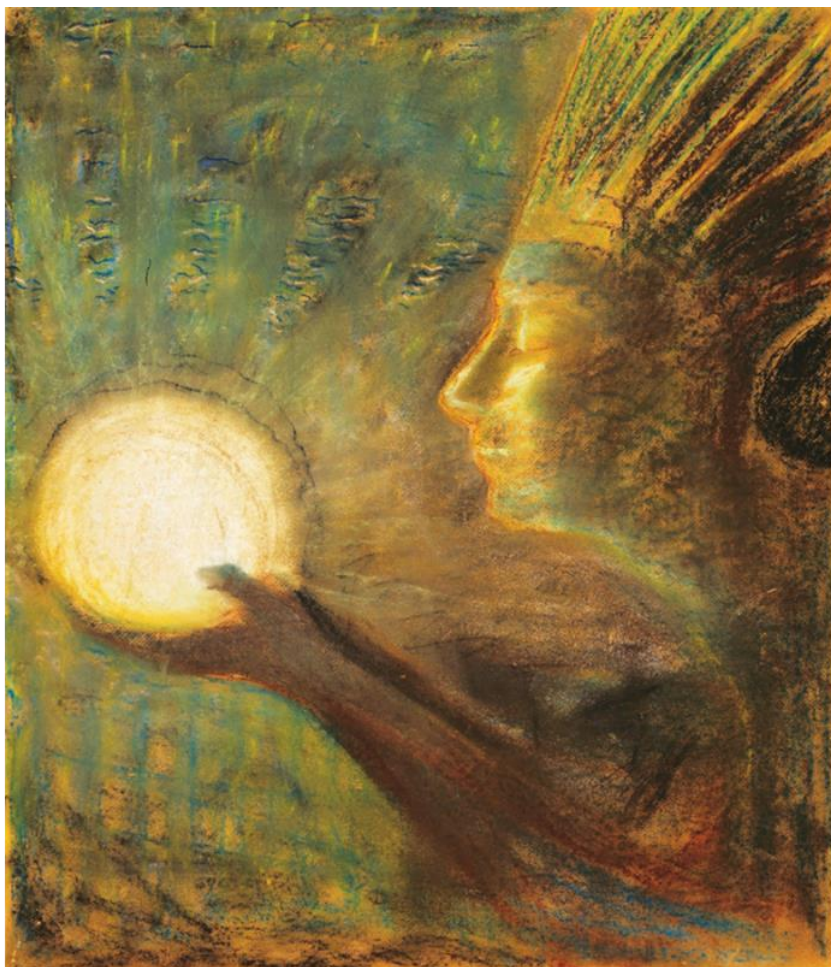
Bendrojo ugdymo programų turinio sritys

Pradinio ugdymo programa	Pagrindinio ugdymo programa	Vidurinio ugdymo programa
Dorinis ugdymas	Dorinis ugdymas	Dorinis ugdymas
Kalbinis ugdymas	Kalbinis ugdymas	Kalbinis ugdymas
Matematinis ugdymas (matematika)	Matematinis ugdymas (matematika, informacinės technologijos)	Matematinis ugdymas (matematika, informatika / informacinės technologijos)
Gamtamokslinis ir socialinis ugdymas	Gamtamokslinis ugdymas	Gamtamokslinis ugdymas
	Socialinis ugdymas	Socialinis ugdymas
Meninis ir technologinis ugdymas	Meninis ugdymas	Meninis ir technologinis ugdymas
	Technologinis ugdymas	
Kūno kultūros ir sveikatos ugdymas	Kūno kultūros ir sveikatos ugdymas	Kūno kultūros ir sveikatos ugdymas

Pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo programų aprašas, 2015

LIETUVOS RESPUBLIKOS
SVEIKATOS APSAUGOS MINISTERIJA

Daiva Žeromskienė, Sveikatos
mokymo ir ligų prevencijos
centro Vaikų sveikatos
skyriaus vedėja

Mikalojus Konstantinas Čiurlionis „BIČIULYSTĖ“ (1906-1907)

Sveikatos ir lytiškumo ugdymo bei rengimo šeimai programos įgyvendinimas

---

▶ Seminaras-diskusija

„Vaikų ir jaunimo sveikatos priežiūros įgyvendinimo mokyklose aktualijos“

2017 m. lapkričio 15 d. Trakai. Aptartos vaikų sveikatos aktualijos, veiklos prioritetai, pristatytos SLURŠ programos įgyvendinimo galimybės, metodinės medžiagos, reikalingos programos įgyvendinimui, šaltiniai.

Seminaro metu skaitytas pranešimas **„Sveikatos ir lytiškumo ugdymo bei rengimo šeimai bendroji programa (refleksija po Švietimo ir mokslo ministerijos 2017-10-24 seminaro)“**

Organizatoriai SAM, SMLPC

Sveikatos ir lytiškumo ugdymo bei rengimo šeimai programos įgyvendinimas

---

▶ Apskritojo stalo diskusijos

„Mokinių sveikatos priežiūra: dabartis ir perspektyva“

▶ 2018 m. Ukmergės, Šakių, Vilkaviškio rajonų savivaldybės savivaldybių visuomenės sveikatos biurų specialistams dirbantiems mokyklose, savivaldybių gydytojams, švietimo skyrių atstovams pristatytos SLURŠ programos įgyvendinimo galimybės, metodinė medžiaga.

Organizatoriai SAM, SMLPC

Sveikatos ir lytiškumo ugdymo bei rengimo šeimai programos įgyvendinimas

---

▶ Seminaras –diskusija

„Vaikų burnos sveikatos aktualijos“

- ▶ 2018 rugpjūčio 29 d.Vilnius. Aptartos visuomenės sveikatos priežiūros aktualijos, edukacijos profilaktikos ir burnos higienos tematika sveikatos mokymo ir ugdymo veikloje.

Organizatoriai Odontologų rūmai, SAM, SMLPC

Sveikatos ir lytiškumo ugdymo bei rengimo šeimai programos įgyvendinimas

---

- ▶ Seminarai - diskusijos

„Vaiko sveikatos stebėsenos mokykloje aktualijos“

- ▶ 2018 birželio 12 d. Vilnius. Aptartos vaikų sveikatos stebėsenos aktualijos, asmens duomenų apsauga. Organizatoriai SAM, HI

„Valstybės ir savivaldybės vaidmuo organizuojant vaikų maitinimą ugdymo įstaigose“

- ▶ 2018 gegužės 16 d. Kėdainiai. Aptartos vaikų maitinimo ugdymo įstaigose aktualijos ir geroji patirtis. Organizatoriai SAM, Savivaldybių visuomenės sveikatos biurų asociacija

Sveikatos ir lytiškumo ugdymo bei rengimo šeimai programos įgyvendinimas

---

- ▶ Bendradarbiaujant su Ugdymo plėtotės centru, atrinkta ir pateikta metodinė medžiaga vaikų sveikatos klausimais, skirta efektyvesniam programos įgyvendinimui.

- <https://sodas.ugdome.lt/>

Mikalojus Konstantinas Čiurlionis „LAIVAI“